

במיטה העליונה בתא מס' 12 באגף ט' אין סדין. צבי גור ברח. ציוריו עדיין תלויים מעל המיטה. במיטה התחתונה גר אסיר שהתלונן מרות על הליני' שעשו למפקד הכלא.

תו עמד מיפעל גרפיקה משוכלל. זהו מיפעל-השלטים של הכלא, שגור היה בו המלך. בתוך המיפעל היתה קומה שניה, שרק גור היה משתמש בה, כשעבד בפרך למען הכלא, או כשצייר להנאתו. במיפעל הגרפיקה והשלטים יש מגירות רבות ובהן ציוד שירותי, ניירות בצבעים שונים ובעוביים שר ניס, צבעים, ריו, קרטונים, פלסטיק וכל מה שחיוץ כדי לזייף דרכון. גור היה עובד כליכך חרוץ, עד שהסוהרים הירשו לו לישון לאיפעם במיפעל. זה היה קורה, לרוב, לפני ביקור של אבי שים חשבים בכלא, כשאסירי-העולם היה מכין שלטים חדשים או מגילת-קלף מצויירת, כדי לשמח את ליבו של האורח.

● אישורים — אישור יציאה מהארץ משילטונות צה"ל, ואישור על תשלום מסניסיעות בסך 100 דולר. את הראשון קל לזייף, את השני יכול חבר מישהו לשלם עבורו מראש, ואם חבר גור לזייף לעצמו דרכון זה, הרי שהיה פטור מעונשם של שני אישורים אלה. כמובן שבמיקרה כזה הוא היה צריך לזייף גם חותמת-כניסה לארץ. גם בחירת היום אינה מיקרית. כיום השישי אחרי-הצהריים העירונות כנמל-התעופה יורדת, ופקידים רבים במיש טרה ובביקורת הגבולות ממחרים לחזור לבתיהם.

סדנה לזיוף דרכון? מיפעל-השלטים של הכלא. ה' מעסיק כעשרה אסירים, הוא ב' ענם סטודיו גראמי משוכלל. האם השתמש גור בציוד וזייף מיסמכים?

מיכאל רותם

תחילה מושמעת צפירה. אחר-כך נבי עלים כל האגפים, כשהאסירים בתוכם. מייד לאחר מכן מתבצעת ספירה. השלב הבא, לפי ההוראות, הוא סריקה של סביבת הכלא עליידי סוהרים. בשלב זה עדיין שיערו הכל שגור ישן בחורשת-החיתים הסמוכה לכלא. אפילו הקצין הפסימי ביותר לא העלה על דעתו שגור מסוגל לברוח. מזה חמש שנים הוא היה מופת לאסירים אחרים בהתנהגות צייתנית, ממושמעת וכנועה.

באותה השעה שבה התנהלו ה' סריקות אחרי גור, לא היה מפקד הכלא בבית-הסוהר. פולק קיבל את ההודעה על היעדרותו של אסירי-העולם כי מכשירי-האיתורית שלו. בערך בשעה 18.15 הודיע קצין-הבקרה של הכלא, באמצעות מכשירי-הקשר המתקן ב' חדרי-הבקרה, למיטרה על היעלמו של האסירי-הרוצח, שהוגדר עליידי אני שירפואה כפסיכופאט. הידיעה החרי' דה את אנשי-המיטרה. בערך ב'18.30 ניתנה הוראה לסגור את נמלי התעופה והים של ישראל. משמע: עברו שלוש שעות ור'20 דקות מאז היעלמו של גור ועד לסגירת נמלי-התעופה. הזמן הזה יכול היה להספיק

לא ימלט? מפקד הכלא, יוסי פולק, בסדנת-השלטים. את הקיר הססגוני שמימין עיטר גור. גם השלט מעל צוייר בידו והוא מצטט את הפסוק... ויפיה כזבים לא ימלט.

כך הוכנה הבריחה

המפקד שהתאכזב

אם גור ייתפס, יש סכנה לחייו פה בכלא. אסירי-העולם, שיציאתיהם לעבודה בוטלו בגלל הבריחה שלו, לא יסלחו לו. מה שבוטח - אצלי הוא לא יחזור לאגף ט'! כך מתוודה גונדרי-מישנה יוסי פולק, מפקד כלא איילון.

מאז שהגיע פולק לכלא איילון לפני שנתיים וחצי, הוטבו בהרבה תנאיהם של האסירים. פולק, ממוצא הונגרי, משכיל וטוב לב, הפך דמות אבהית אצל האסירים הקשוחים ביותר. צבי גור ידע לנצל היטב את מנהל-הכלא. לשניהם יש נטיה לאמנות-הציור. אצל פולק תלויים בלישכה רישומים שהוא אוהב. גור נהג להתייצב אצלו כל בוקר, כדי לקבל הוראות: מה יש לצבוע, ואיזה שלטים צריך לצייר היום. קשר כזה עם מנהל-הכלא מקנה לאסיר כוח רב. וגור ידע היטב לנצל כוח זה. בהשתדלות למען אסירים אחרים - כנראה שלא בחינם.

מאז הגיע פולק לכלא, שבו כלואים האסירים הקשים ביותר במדינה, קטן בו באופן מובהק מיספר מעשיי-האלימות. אפילו בין האסירים לבין עצמם. גם האוכל השתפר לאין ערוך. אין ספק שלדעת-הקהל, שנסערה בזמנו מרצח אורון ירדן, ועתה התעוררה שוב עקב הבריחה, היה מושקל גדול בעיני הציב הליברלי, שנאלץ לפעול בניגוד להכרתו ולשלול מאסירי-העולם יציאה לעבודה.

פולק משרת יותר מ-20 שנה במיסגרות שונות. לפני חודשים אחדים הגיש את מועמדותו לתפקיד קצין-האבטחה של שרות בתי-הסוהר. זהו תפקיד שאומנם אינו כרוך בעליה בדרגה, אולם הוא בכיר, יוקרתי ושליו. עתה טרפה בריחתו של גור את הקלפים, וספק אם פולק יזכה בתפקיד. שמה ייראה הדבר כהדחה. כשהוא יושב במיטרה, ומספר על צבי גור, נשמע פולק יותר כידיד מאוכזב מאשר כמנהל קשוח של בית-הסוהר הגדול במדינה. הוא מספר בכאב איך יקשה עליו בעתיד לסייע בשיקום אסירי-העולם על-ידי עבודת-חוץ. בגלל גור שברח. גם מישמחתו של פולק מלירה את גור. אם ייתפס, קרוב לוודאי שלא יוכל עוד לשוחח עם מנהל-הכלא על ציור ואמנות.

לגור, אחרי הכנות מדוקדקות של חודשים או שנים, להחליף את בגדיו, להגיע לנמלי-התעו' פה הנמצא בקורבת-מקום ב' לצאת מהארץ — לפני שבי' קורת-הגבולות הועמדה בכוני' נות.

לשמח לב האורח

ב יום הבריחה, לפני שניתנה ה' הוראה על סגירת הגבולות, יצאו מנמלי-התעופה בן-גוריון שלוש טי' סות. בשעה 15.55 המריאה טיסת קל'מ 532 לאמסטרדאם. בשעה 16.30 יצאה טיסת לופטהאנזה 605 לפרנקפורט. בשעה 18.25, קצת לפני ש' השוטרים בנמלי-התעופה קיבלו את ההודעה, יצאה טיסת אליסליה 747 לרומא.

הדרך מכלא איילון לנמלי-התעופה בלוד אינה ארוכה. אם המתינה לאסיר מכונית ככביש, הרי שהוא יכול היה להיות נמלל בשעה 15.30. אולם אם מביאים בחשבון שצריך להתייצב לטיסת זמן מסויים לפני ההמראה, כדי לעבור את בריקת התפצים, וגור בוודאי לא היה רוצה למשוך תשומתי לב בחיפוזן מעורר חשד — הגיוני להניח שגור טס לחו"ל כאחת משתי הטיסות האחרונות בליל-שבת, לפני שנחתמה הדרך לחו"ל.

כדי לברוך את האמצעים לבריחת גור, יש קודם כל לשים לב לאופיו המיוחד. גור הוא אינטליגנטי וזהיר מאוד. לפי דברי הסוהרים בכלא, הוא היה אדם אמין, שעבד כליכך קשה במיפעל-השלטים, עד כי לפעמים היה מבלה שם את כל הלילה.

גור היה אסור באגף ט', שהוא הנוח ביותר. זהו אגף שבו שוכנים כל שני אסירים בחדר זעיר, אבל מצוייד היטב. דלתות התיאם אינן נעולות כבאגפים אחרים, והאסירים יכולים להסתובב בחצר כרצונם.

גור היה מקובל על הסוהרים. היתה לו גישה חופשית לטלפון ולסככת המבקרים שמחוץ לכלא. אגב, גור לא היה אסירי-העולם היחיד שהותר לו לצאת ללא השגחה. מדי יום יוצאים מהכלא לעבודה כמה עשרות אסירים, וביניהם כמה אסירי-העולם אמנים מיוחדים, שאין חשש כי יברחו או יזיקו

הו פרט סודי המטיל אור חדש על הפרשה כולה: **במשך חצי השנה האחרונה יצא אסירי-העולם צבי גור פעמיים לבית אהובתו, כשהוא מלווה בסוהרים המושוים**, האם בהעדרויות אלה מן הכלא תיכנן גור עם מישהו או מישהם את הבריחה מהכלא. בעוד שהסוהרים שר תים קפה בחדר הסמוך? השוכנין הראשי בטקסי-ההתנהגות שתוכנן בין גור לארוסתו היה אמור להיות מפקד הכלא, גונדרי-מישנה יוסי פולק, שעשה בחשאי את הסיוריים לקראת נישואיו של האסיר. ניתוח זה של הבריחה — שלב אחרי שלב — מעורר תדהמה על קלותה.

בשעה 16.30, כשגור לא נמצא, נתן הקצין וקסמן אות-אזעקה. במיקרה של בריחה יש נוהל קבוע בכת"ה-הכלא: